بەرهەمی حەوت ساڵ... بەختیار

یەکێک لەو کارانەی کە لە سەرەتای هاتنی دەسەڵاتی کوردی و لاچونی دەسەڵاتی بەعس دەبوو بکرایە ئەوە بوو دەست بکرێ بە کۆکردنەوە و ڕێکخستنی زمانی کوردی کە ساڵەها بوو بەهۆی گوێ پێنەدان و پەرگەندە بوون لە لێواری لەناو چون بوو. لەناو چون بە مانایە نا کە نەزانی بە کوردی بدوێی، بەڵکو بێ خاوەن و بێ ناز و بێهێز و لاوازی زمان وا ئەکات کە کاڵ بێتەوە. هەڵبەتە لێرە و لەوە چەندان نوسەر و شاعیر هەبوون، بەشێکی زۆریان هەمبانەی ووشەی جوان و شیرینی کوردیان پڕ بووە.
بەڵام بە ڕاستی زمانی کوردی ئەگەر چی هەر وەک کورد خۆی سەرسەختییەکی بێوێنەی کردووە لە مانەوەدا، بەڵام هەر زمانێک ئەگەر نۆژەن نەکرێتەوە ووشەی بۆ زیاد نەکرێ پێ بە پێی پێشکەوتنی تەکنەلۆژیا و هاتنە ناوەوەی چەمکی زمانەوانی تازەی جیهان لە هەموو بوارەکاندا، ئەوا ئەو زمانە تیژییەکەی خۆی لەدەست ئەدا و کول ئەبێ ناچار ئەبێ چەمکی زمانەکانی تر بەکار بهێنی و ووردە ووردە چراکەی کز ئەبێت.
دەسەڵاتی کوردی سەرەڕای ئەوەی کە لە چەندین لایەن و کەسایەتییەوە ئاگادار کراوەتەوە، خەڵکانێک هەبوون شارەزا لە زمانی کوردی و توانای ئەوەیان هەبوو زمانەکە بە شێوەیەکی زانستی و سەردەمی کۆبکەنەوە لە لاوازی ونەمان ڕزگاری بکەن، لە هەمانکاتدا ببێتە سەرچاوە بە نوسەران و نەوەکانی داهاتوو بۆ ئەوەی بگەڕێنەوە سەری لە کاتی پێویست و کاری زمانەوانیدا، بەڵام بە داخەوە دەستیان بە ئەو کارە نەبرد، سەرەڕای ئەوەی ئەوە کاری هەر دەسەڵاتێکی حاکمە لە هەر ووڵاتێکدا کە زمانەکانی ناو ووڵاتەکەی بپارێزێت لە لەناوچوون ڕزگاری بکات، لەبەر ئەوەی کەلتوری ووڵاتەکەیە.
زاتێک بە ناوی (بەکان جاف) کە بێخەمی دەسەڵاتی بەم شێوەیە بینی ناچار بە تەنها قۆڵی لێهەڵماڵی و ئەو کارەی خستە ئەستەی خۆی حەوت ساڵی تەمەنی تەرخان کرد بۆ ئەوەی زمانی کوردیش وەک زمانەکانی تری دنیا ببینرێ لە پلاتفۆرمی گۆگڵ وەک زمانەکانی تری ئەم سەرزەمینە، پێموانییە کە ئەم زاتە تەنها گێچ بەرزی کوردایەتی وای کردبێ ئەو کارە بکات، یان تەنها بۆ دەرکەوتن و بەرژەوەندی تاکە کەسی ئەوەی کرد بێ.
لەبەر ئەوەی کارێکی وا تەنها کەف و کوڵی کوردایەتی نییە پاش ماوەیەک بنیشێتەوە، بەڵکوو کارێکە داهاتووی لەسەر بنیات ئەنرێ، ئەمە یەک لەو کارانەیە کە کۆڵەگەکانی ووڵاتی لەسەر بنیات ئەنرێ.

ئەبێ بە بنیاتنانی سەرلە نوێی کەسایەتی کورد کە دوژمنەکانی هەمیشە لە هەوڵی شکاندن و شێواندنین، بەم شێوەیە بیر لە ئەنجامدانی کارەکان بکرێتەوە، بە هۆش و بیرێکی ژیرانەی وا بێ دوور لە دەمارگیری و هاش هوش، کە ئاستەکەی لە چۆنایەتیدا زۆر بەرزتر بێت.
ئەمە ئەو هۆشیارییەیە کە پێویستە بە بەرەنگار بونەوە لە بەرامبەر لەناو چون و پەراوێز خستن، پێویستە هەر لاوێکی هەڵچوی کورد شوێن پێی (بەکان) هەڵگرێت بە ئەنجامدانی کارێکی ڕاست و ڕەوان، باشترە لەوەی لەعنەت لەو ڕۆژە بکات کە ئەو تیایدا بە کوردی لەدایک بووە.
لە سایەی دەسەڵاتی ئەم ڕۆژگارەی کوردیدا، ئەبێ تاکەکان پشت بەخۆیان ببەستن و دەست لەدەستی یەکتر بکەن گیانی یارمەتی و لێبوردەییان هەبێت بەرامبەر بە یەک، هەمیشە چاوەڕوانی ئەوە نەبن کە دەسەڵاتێک هەیە ئەبێ ئەم ئەرکانە بەجێ بگەیەنێ، ئەبێ قایل بین بەوەی کە ئەم دەسەڵاتە ئەوە ناکات، ناکرێ چاوەڕوان بی و هیچ نەکەی. ئەبێ هەرکەسێک توانایەک لە خۆی بەدی ئەکات هەوڵ بدات بەرەو پێشی بەرێت. نمونەی لەو بابەتە لە ناو کورددا زۆرن کە ئەتوانین هەندێکیان لێرەدا بهێنینەوە وەک (کاک هەمەر و کەیسی ئەنفال و گۆڤاری ئەنفالستان، چەند ساڵێکە باری قورس و چیرۆکە تاڵەکانی ئەنفالی لەسەر شانی خۆی ناوە)، (کاک گۆران و ماڵپەڕەی دەنگەکان، کۆمەڵێک کەسی بە ئەمەکی لە دەوری ماڵپەڕەکە کۆکردۆتەوە)، (ماڵپەڕەی ڤۆژین کە کۆمەڵێک لاوی ڕۆژهەڵاتن، کاری کۆکردنەوەی فەرهەنگە کوردییەکان ئەکەن خستویانەتە بەردەستی هەموان)، (کورد ئایتی گروپ کۆمەڵێک لاوی شارەزا و خوێن گەرمن، لە هەوڵی خزمەتکردنی کوردن لە ڕێگای ئایتییەوە)، (کورد فەنت کۆمەڵێک کەسی شارەزان فەنتی زۆر جوانی کوردیان ساز کردووە)، ڕەنگە زۆری تریش هەبن لێرە و لەوە بە کاری زۆر بەسودەوە سەرقاڵن، کارەکانیان کونجێک پڕ ئەکاتەوە خەڵکانی تر سودی لێ ئەبینن.
ئەم کەس و گروپانە هیچ لایەنێکی دەسەڵات یارمەتییان نادات، بەڵام سەرباری سەختی ژیانی تاکە کەسی خۆیان کاتێکی زۆر و تاقەتێکی زۆر بەکار ئەهێنن بۆ بەردەوامی ئەو کارانە لە پاڵ سەختی ژیاندا، کە بەشێکیان کاری دەسەڵاتێکە توانایەکی ماڵی لەبەردەست بێت، بەڵام ئەوان ئەو کارە ئەکەن بە توانای خۆیان لە گیرفانی خۆیان.
ئەمەی لێرەیا ئەوترێ بەو مانایە نییە کە ئیتر ئەو کارە لەسەر ئەستۆی دەسەڵات لابرێ و ئەوە ببێتە سوننەت و کاری تاکەکانی ناو کۆمەڵگا، هەروەها بەو مانایەش نییە هەرکەس بەر ماڵەکەی خۆی پیس بوو، بەڵێ (بەخوا حکومەتێکی خراپمان هەیە). لە ڕاستیا هەر بیرۆکەیەک و کارێک سەرەتا لە تاکەکەوە سەرچاوە ئەگرێ، ئەگەر

دەوڵەتیش یارمەتیدەر بێت، هەوڵە تاکە کەسی□کان ئەبێ جێگای خۆی هەبێت بۆ ئەوەی کەسێتی تاک لەوەی ئێستا هەیە تۆکمەتر بێت.
ئەو هەوڵانه□ی (بۆکان) لە کاتێکدا دەستی پێکردووە کە کورد بوون لە باکور ئاسان نییە و کورد بە بێ دەنگی جینۆساد ئ□ک□ر□، لەو کاتانەدا هەوڵی لەناودانی کورد هەبوو لە ڕۆژئاوا، لە ڕاستیا هەمیشە پیلان ئامادەیە لەسەر مێزی دوژمنەکانی کورد.
ئەو هەوڵانه□ی (بۆکان)لەو کاتانەیا دەستی پێکردووە کە کورد بە لێشاو لەدەست ترسی لە ناو چون و نا دادپەروەری ووڵاتیان بەجێ ئەهێشت، زۆرێک هەبوو تفیان لە ووڵات ئەکرد.
بۆیە ئەو هەوڵانه□ی (بۆکان) کە ئێستا بە ئەنجام گەیشتووە مایەی ڕێز و خۆشەویستییە لە لایەن هەموو تاکێکەوە.
لەو ڕۆژانەی ڕابردوودا پۆستێکم بینی لە لایەن بەڕێزێکەوە کرابوو تیایدا وێنەی ئامارێکی دانابوو کە کورد چەندن لە هەر ووڵاتێک لە ووڵاتەکانی ئەوروپا و هەندێ شوێنی تر وەک خۆی دەیڵێ هەوڵی داوە لە دەزگاکانی بەرپرس لەو بابەتە زانیارییەکانی بەدەست هێناوە. ئەم کەسە بە هەوڵدان لە ماوەی شەش مانگدا بەم ئامارە گەیشووە. لە بەرامبەردا ئەبێ ئەم کارە بەرز بنرخێندرێ و دەستخۆشی لێ بکرێ کەسێک کارێکی ئەنجامداوە لە ماوەی شەش مانگێک کەم نییە جوهد و تاقەتێکی بە خەرج داوە لەو پێناوەدا، بەڵام کاتێک کە ویستم کۆمێنتێکی دەستخۆشی بۆ بنێرم، چاوێکم خشاند بە کۆمێنتەکاندا، لەو کاتەدا وەک کارەبا لێم بدا هەندێ کۆمێنتم بینی بە ڕاستی بە خوێندنەوەی هەستم ئەکرد هەموو جەستم ژەهراوی ئەبێ، لە بێ ڕێزی کردن، بەکەم نیشاندان، بەدرۆخستنەوە بە ستایلێکی زۆر ناشرین، گاڵتەجاری کردن، و زۆر شتی ناخۆشتر کە جێگەی باسکردنی نییە، بە کەسەێک کە هەوڵێکی داوە زانیاریەک بەردەست بخا.
ئەمە نەخۆشییە ئەبێ چارەسەر بکرێ لە عەقلیەتی تاکەکاندا.. ئەگەر بتەوێ کۆمەڵگا پێش بکەوێ، پێویستیت بە هێزی بازوو نییە، پێویستیت بە چەکی قورس و پێشکەوتوو نییە، بەڵکوو زۆر پێویستیت بە عەقڵێکی هاوسەنگ و هۆشیارییەکی سەردەمیانە هەیە، هۆشیارییەک کە زادەی بیرێکی هاوسەنگ بێت، ئەبێ دەست بەدەستی یەکەوە بگرن ڕێگە پیشانی یەکتری بدەن، بەو شێوەیەی ئەتوانن بەرەنگاری لەناوچون ببنەوە...
ئەبێ هانی لاوانی تازەپێگەیشتوو بدرێ بەو شێوەیە بیر بکەنەوە بەو شێوەیەی (بۆکان) بیری پێ کردۆتەوە چونکە ئ□و□ □□گ□ی □استه□. ز□ر خۆشحاڵم لەم سەردەمەدا ئەژیم کەسانێک لە وێنەی (بۆکان) هەن.

بەختیار
2022-5-14